ŘÍMSKÁ ARCHIVNÍ KONVENCE

JAN KAHUDA

Dne 6. dubna 1921 byla v římském paláci Chigi zahájena konference nástupnických států habsburské monarchie, jejímž úkolem bylo společné projednání závěrů mírových smluv a Rakouskem a Maďarskem uzavřených v Saint-Germain-en-Laye a Trianonu ve dnech 10. září 1919 a 4. června 1920 a především přijetí různých prováděcích předpisů vycházejících z textů těchto smluv. Konference tak patřila do série řady reparačních jednání vedených v době po ukončení první světové války.

Přes závažnost projednávané problematiky i přes reprezentativní zastoupení jednotlivých států, většinou na úrovni vyslanců (konferenci se zúčastnili zástupci Itálie, Rakouska, Československa, Rumunska, Polska, Království SHS a také Maďarska, které se ale nezúčastnilo všech jednání), nebylo její vnímání přímými účastníky jednoznačné. Zatímco československý vyslanec v Itálii, historik Vlastimil Kybal, hodnotil přes jistou rezervovanost konferenci jako mimořádně závažnou: „Byť faktický výsledek nebyl skvělý, přece otázky, řešené na konferenci římské, jsou tak důležité a významné pro hmotné zájmy širších vrstev, že jest záhodno, aby tyto o nich byly zpraveny a aby pro další jednání […] byly vykonány včas náležité přípravy se strany našich úřadů, ústavů a interesentů,“[1] byl další z účastníků, právník Jan Krčmář, skeptičtější: „Příliš mnoho vážné práce se na konferenci nevyřídilo. Její funkci by bylo možno charakterizovati tak, že Itálie se snažila býti jakýmsi náčelníkem podílníků na rozpadlé monarchii a vyříditi pod svým dozorem a protektorátem některé problémy nadhozené mírovými smlouvami a snad i některé jiné.“[2]

Konference byla sérií mnoha jednání různého typu a zastoupení vedených v období od 6. dubna do 16. června 1921 a následně od 15. února do 18. dubna 1922. Projednávala v zásadě tři typy dokumentů:

1. kolektivní konvence a dohody podepsané všemi sedmi nástupnickými státy rakousko-uherské monarchie,
2. dvoustranné smlouvy uzavřené mezi jednotlivými státy,

1 Kybal, Vlastimil: Římská konference. In: Sborník zahraniční politiky II, č. 11, 14. 7. 1921, s. 225; rukopis tohoto článku s dalšími poznámkami viz Národní archiv (NA), fond Kybal Vlastimil, inv. č. 146, kart. 31.

2 Krčmář, Jan: Paměti. Díl II–III, edd. Jana Čechurová – Jan Kuklík. Pelhřimov 2007, s. 58.

3. projekty o různých otázkách, kde nebylo dosaženo dohody a které byly odloženy na další jednání.

Nejdůležitějšími byly pochopitelně mezinárodní konvence. I když jejich platnost byla podmíněna ratifikací všech smluvních stran, vyjadřovaly přesto shodu na základních principech dosaženou často po složitých jednáních mezi jednotlivými delegáty. Takovýchto konvencí bylo na římské konferenci přijato celkem sedm. Jednalo se o dohody týkající se státní příslušnosti fyzických osob, fideikomisů, penzí civilních i vojenských osob, soukromých pojišťoven, sociálně pojišťovacích ústavů, daní a konečně o nejrozsáhlejší – archivní konvenci.[3]

Římská archivní konvence, jejíž první redakce byla dokončena dne 16. června 1921, definitivní pak dne 6. dubna 1922, vycházela z příslušných článků mírových smluv týkajících se archivů. V případě saint-germainské smlouvy šlo o články 191, 192, 93, 193, 349 a 250/10 a 13 a v případě smlouvy trianonské pak o články 175, 176, 77, 177/i, 178, 257/2, 232 a 233/1, 13.[4] Zmíněné články obecně upravovaly nakládání se společným archivním dědictvím monarchie, umožňovaly (nebo neumožňovaly) archivní a spisovou rozluku, případně společnou (kondominiální) správu rakousko-uherských archivů. V následném vývoji se staly předmětem mnoha odborných i diplomatických sporů a v každém z nástupnických států k nim byl zvolen trochu jiný přístup. Československá strana již od počátku zastávala stanovisko pro maximální rozluku spisů i archiválií a jejich uložení na československém území. Jiné státy, zejména Maďarsko, preferovaly cestu společné správy, kterou československé odborné kruhy vždy považovaly za nejistou.[5] Československo tak již dne 18. května 1920 uzavřelo s Rakouskem bilaterální tzv. pražskou archivní úmluvu,[6] obdobný vývoj se předpokládal i s Maďarskem, zde se ale dohodu uzavřít nepodařilo.[7]

3 Stenografické protokoly a veškeré dokumenty z první části konference v roce 1921 byly vydány tiskem, viz Conferenza di Roma fra gli Stati successori dell'antica monarchia Austro-Ungarica. Atti e documenti I (6 Aprile – 16 Giugno 1921). Roma 1921 (jeden exemplář viz Archiv Ministerstva zahraničních věcí (AMZV), I. sekce, kart. 61. Pro druhou část jednání v roce 1922 viz Haus-, Hof- und Staatsarchiv Vídeň (HHStA), Registratur des Archivbevollmächtigten (ABM), kart. 4, Z. 55/1922, přehled uzavřených mezinárodních dohod na římské konferenci ze dne 5. května 1922.

4 Kybal, V.: Římská konference, s. 225. Texty mírových smluv viz Bericht über die Tätigkeit der deutschösterreichischen Friedensdelagation in St. Germain-en-Laye. Wien 1919 a Poslanecká sněmovna NSČR 1920, vládní návrh č. 531, bod 1, „kterým se předkládá Národnímu shromáždění Československé republiky mírová smlouva mezi mocnostmi spojenými a sdruženými na straně jedné a Maďarskem na straně druhé dne 4. června 1920 v Trianonu podepsaná".

5 Obecně s uvedením další bohaté literatury viz Drašarová, Eva: Československo-rakouská archivní a spisová rozluka. Archivy ve věčném pohybu, aneb časy se mění. In: Karel Kazbunda, kulturní dědictví a mezinárodní právo. Semily – Turnov – Jičín 2013, s. 216–243.

6 Opočenský, Jan: Archivní úmluva Československé republiky s republikou Rakouskou. Časopis Archivní školy 1, 1923, s. 51–141.

7 K této věci naposledy podrobně Ducháček, Milan: Václav Chaloupecký. Hledání českosloven-

Vzhledem k odlišné podobě, pozici i situaci, ve které se nacházelo archivnictví v jednotlivých zúčastněných státech, byla samozřejmě i očekávání těchto států od archivní konvence zcela odlišná. Některé z nich s reparačními jednáními prakticky začínaly, jiné (včetně Československa) upřednostňovaly bilaterální smlouvy, na kterých pracovaly již před svoláním římské konference. Římskou archivní konvenci tak vnímaly spíše jako nezávazný obecný dokument. Stanovisko československé strany v tomto smyslu formuloval ve svém vyjádření ze dne 19. března 1921 ředitel Archivu Ministerstva vnitra Ladislav Klicman, který reagoval na rakouský návrh stáhnout archivní konvenci z programu jednání vůbec: „Dle mého náhledu jest čistě věcí státu našeho, resp. rakouského, jak si provedení mírové smlouvy st germainské mezi sebou upravily a sukcesivní státy ostatní mohly by činiti námitky jen potud, pokud by takovou úpravu práva a národy jejich byly dotčeny."[8] Na československé straně navíc v tu dobu již panovalo celkem jednoznačné stanovisko týkající se přístupu k restituci archivních a spisových celků bývalé rakousko-uherské monarchie. Jejich společná správa, se kterou i Československo nějakou chvíli koketovalo, byla rychle zamítnuta, a preferována byla důsledná a maximalistická archivní a spisová rozluka. V této souvislosti je nutné také chápat československé obavy před zatažením do diskusí o případné kondominiální správě.[9]

Poměrně rychle se ale ukázalo, že archivní konvence by mohla být apelativním dokumentem, na základě kterého by mohly být formulovány požadavky vůči některým dalším státům, a tak se názor na ni ex post změnil i v československých archivních kruzích. V souvislosti s její ratifikací v roce 1924 zapsal tehdejší archivní referent ministerstva školství a národní osvěty: „Jest zajímavo, že návrh úmluvy koncipován byl podle pražské úmluvy z 18. května 1920 o spisové rozluce s Rakouskem a že do jejího znění pojato ustanovení, že tato pražská úmluva jakož i každá jiná obdobná konvence toho druhu mezi dvěma zúčastněnými státy uzavřená zůstává římskou úmluvou nedotčená. Tehdy se zdálo, že úmluva bude míti tedy pro nás čistě akademický ráz, nabyla však významu od té doby, co nelze dospěti k obdobné bilaterální úmluvě mezi Československem a Maďarskem."[10]

Jednání o archivní konvenci bylo zařazeno na program římské konference hned druhý den jednání 7. dubna 1921, kdy poprvé zasedala její právně-adminis-

ských dějin. Praha 2014, s. 103–124.

8 AMZV, I. sekce, kart. 61, vyjádření Archivu Ministerstva vnitra ze dne 19. 3. 1921.

9 Např. AMZV, I. sekce, kart. 61, Jan Morávek Janu Opočenskému, 31. 5. 1921: „Prosím Tě, ve věci kondominia nezacházej daleko, lépe se mu vůbec vyhni […]. My přece nemáme na něm takový zájem jako ostatní […]. Pro nás musí být ta konvence jen ranou do vody a pro Italy úspěch, že se něco v Římě sešlo. Prosím Tě, kdyby se jednání chýlilo k něčemu závažnému v konvenci, raději se vždycky opři o Prahu, ať se to třeba zdrží, jen ať si neznemožníme všechnu práci na příště a hlavně, ať jsi sám kryt."

10 NA, fond Ministerstvo školství, Praha (MŠ), sign. 36 I, kart. 589, záznam Jana Morávka ze dne 12. 3. 1924.

trativní komise. Pod předsednictvím italského právníka a politika Artura Ricciho-Bussatiho proběhla pouze obecná právní debata, stejně jako na následném jednání o dva dny později. Diskuse byla v této části omezena pouze na právní stanoviska a jednání nebyl v tuto chvíli přítomen žádný odborný archivář ani historik, s výjimkou ředitele Státního archivu v Římě, významného italského archiváře Eugenia Casanovy. Československo v této fázi jednání zastupoval kromě již zmíněného Jana Krčmáře předseda československé delegace na římské konferenci František Chvalkovský. Teprve na 6. zasedání právně administrativní komise dne 19. dubna 1921 byla problematika redakce archivní konvence přikázána ustavenému archivnímu subkomitétu pod vedením E. Casanovy. Na jeho práci se již podílela řada odborníků, vedle Casanovy to byl především chorvatský historik a archivář Ferdo Šišić, rumunský historik Last a za československou stranu vedle Vlastimila Kybala také archivář Ministerstva zahraničních věcí Jan Opočenský.[11] Počáteční iniciativa při jednáních patřila rumunské straně, jejímž hlavním cílem bylo uzavřít s Rakouskem obdobnou archivní úmluvu jako Československo v roce 1920. Jakmile však dosáhla separátní dohody s rakouskou stranou, která vyústila v archivní úmluvu podepsanou v říjnu 1921, od svých požadavků na mezinárodním poli ustoupila. Formulované rumunské požadavky tak převzali zástupci Království SHS, Polska a Československa. Českoslovenští delegáti se snažili „aby výhodná ustanovení amendemenu rumunských prosadila do projektu smlouvy. A skutečně podařilo se jí, že oddíl 6 úmluvy o archivy jednající o paragraf 196 změněn byl."[12] Snahou československé strany vůči straně rakouské bylo zejména: 1) vyvolat jednání o vydání archivních a spisových celků týkajících se Slovenska a Podkarpatské Rusi, 2) zajistit společné používání archivních pomůcek, 3) trvat na časově neomezeném právu volného přístupu k archivním a spisovým celkům rakouských, uherských a rakousko-uherských úřadů.[13] O práci archivního komitétu je možné si udělat detailní představu ze zprávy Jana Opočenského ze dne 27. května 1921,[14] v níž podrobně charakterizoval názory jednotlivých zúčastněných delegátů:

11 Opočenský byl jedním z delegátů, kterým vyslovil V. Kybal poděkování v závěrečné zprávě o první etapě římské konference, viz Dejmek, Jindřich – Kolář, František: Československá zahraniční politika a vznik Malé Dohody 1920–1921, sv. II. Praha 2005, s. 40–43, č. 518, zpráva Vlastimila Kybala, 17. 6. 1921.

12 AMZV, I. sekce, kart. 61, zpráva Vlastimila Kybala Ministerstvu zahraničních věcí o průběhu římské konference, 2. 6. 1921.

13 NA, fond Archivní registratura – Ústřední archiv Ministerstva vnitra (AR-ÚAMV), sign. II/5, kart. 28, zpráva československého vyslance v Římě Vlastimila Kybala, 2. 6. 1921.

14 AMZV, I. sekce, kart. 61, zpráva Jana Opočenského sumarizující jednání archivního komitétu, 27. 5. 1921.

1. Maďarsko – nebylo zastoupeno a „ve věcech archivních jest o stanovisku jejich posud úplně nejasno“;[15]
2) Polsko – nebylo zastoupeno znalci, pouze úředníky, kteří do odborných jednání nevstupovali;
3) Rakousko – „zdá se, že Rakušanům skutečně záleží na tom, aby římská konvence přišla k místu. Spěchají, aby práce s ní spojené byly brzo zakončeny“;[16]
4) Království SHS – má zájem pouze o bilaterální jednání s Rakouskem a Itálií, ostatní méně důležité;
5) Itálie – má zájem pouze o jednání s Rakouskem;
6) Rumunsko – „nejvíce záleží na tom, aby konvence římská přišla v platnost; pokud se týče Maďarů, zejména aby Rakousko se zavázalo vyhověti požadavkům nástupnických států, i kdyby Maďaři dělali potíže“.[17]

Text konvence byl od počátku proponován do sedmi článků. V prvním byly rekapitulovány body mírových smluv st.germainské a trianonské týkající se archivů a registratur. Klíčový byl článek dvě umožňující volný přístup delegátů jednotlivých států do prostorů archivů a registratur k jejich průzkumu s ohledem na možnou restituci. Článek 3 upravoval procedurální záležitosti týkající se provádění restituce archiválií a spisů (stanovení odborných znalců, tipování spisových celků, uspokojení zájmu třetích stran, řešení sporů mezi jednotlivými smluvními stranami, stanovení přístupu pro delegáty jednotlivých zemí k archivním pomůckám, zachování kompaktnosti a neporušenosti celků do ukončení restitučních prací). Méně důležité pak byly články 4 (týkající se dokumentů o průmyslovém, literárním a uměleckém vlastnictví), 5 (umělecké, archeologické a historické předměty a jejich užívání) a 7 (způsob ratifikace). Za klíčový byl naopak považován většinou smluvních stran článek 6, který v zásadě nadřazoval uzavřené separátní dohody nad obecnými zásadami konvence.

Po ukončení práce archivního komitétu byla konvence projednávána ještě na dvou zasedáních právně-administrativní komise, a to ve dnech 4. a 7. června 2021. I zde bylo diskutováno podrobně o některých navržených formulacích, v diskusi byli opět nejaktivnější rumunští, polští a českoslovenští zástupci. Značnou horlivost a maximální připravenost projevil zejména Vlastimil Kybal podporován odbornými argumenty Jana Opočenského. Klíčové bylo pro Československo hlavně uvedení přímého odkazu na pražskou archivní úmluvu z roku 1920 do textu konvence, kterou Kybal na závěrečném zasedání prosadil.[18] První redakce konvence

15 Tamtéž.

16 Tamtéž.

17 Tamtéž.

18 Viz AMZV, I. sekce, kart. 61, Proposte della delegazione Cecoslovacca relative alle modificazioni della „Convention sur la divisio des archives“ compilata nel comitato per la questione degli ar-

poté byla schválena dne 16. června 1921 a podepsána zástupci jednotlivých zemí, většinou na úrovni vyslanců.[19] Bylo však jasné, že nejde o text definitivní už jen proto, že se jednání nezúčastnili zástupci Maďarska.

Kromě značné aktivity Vlastimila Kybala a Jana Opočenského přímo na místě je potřeba také zmínit intenzivní podporu odborných kruhů přímo v Praze, které dodávaly do Říma expertní informace a oponentská stanoviska. Jednalo se především o Komisi pro přejímání správních pomůcek při Archivu Ministerstva vnitra a její subkomitét, v němž rozhodující vliv měli Ladislav Klicman a Jan Morávek. Právě tito dva archiváři měli společně s Janem Opočenským lví podíl na formulaci československých požadavků, textaci konvence a prosazení celé řady modifikací a připomínek přímo na místě.[20]

Nótou italského ministerstva zahraničních věcí z počátku února 1922 byla do Říma svolána druhá část konference. Italská vláda vyzývala jednotlivé zúčastněné země, aby tentokrát přijeli jejich zástupci do Říma řádně připraveni a vybaveni plnými mocemi. Jednání tak měla být plynulejší.[21] Pokud šlo o archivní konvenci, zdálo se, že některé státy v zásadě považovaly jednání za uzavřená a dohodnutý text konvence pokládaly za dostačující. Například rakouský zplnomocněnec Oswald Redlich v odpovědi na italskou nótu napsal: „…die Delegierung eines Archivfachmannes zu der bevorstehenden römischen Konferenz aus dem Grunde vorläufig nicht erforderlich erscheint, weil auf der letzten römischen Konferenz bereits der Entwurf eines Archivabkommens zustande gekommen ist."[22]

Opatrné stanovisko k dalším jednáním zaujímala i československá strana. Byla si vědoma, že již v roce 1921 bylo jednání komplikované a především, že zájmy jednotlivých stran jsou nadále různé. Jejím základním cílem zůstávala snaha o uzavření archivní dohody s Maďarskem a zdálo se, že římská archivní konvence zde stále může být dobrým předstupněm. Názor československé strany byl vyjádřen

chivi. Zde návrhy na změnu formulace některých článků konvence. Též Atti e documenti, protokol 11. schůze právně-administrativní komise, 7. 6. 1921: „Il Ministro Kybal dichiara che il Suo Governo vuole sia menzionata espressamente la convenzione speciale di Praga tra la Repubblica Czeco-Slovacca e la Repubblica austriaca, naturalmente si potranno menzionare anche altre convenzioni."

19 Viz Atti e documenti, s. 201–208. Konvence byla schválena paralelně ve francouzském a italském jazyce. Za Rakousko ji signoval Rémi Kwiantkowski, za Itálii Guglielmo Imperiali di Francavilla, za Polsko Konstanty Skirmunt, za Rumunsko Alexandru Lahovary, za Království SHS Ferdo Šišić a za Československo Vlastimil Kybal.

20 Viz AMZV, I. sekce, kart. 61, zpráva o schůzi komise pro přejímání správních pomůcek a jejího subkomitétu vypracovaná Janem Morávkem, 30. 5. 1921.

21 AMZV, I. sekce, kart. 61, nóta československého vyslanectví v Římě o zahájení další fáze jednání římské konference, 3. 3. 1922.

22 HHStA, ABM 12/1922, vyjádření Oswalda Redlicha k italské nótě zaslané rakouským vyslanectvím v Římě, 11. 2. 1922.

ještě před zahájením jednání v záznamu ministerstva zahraničních věcí následovně: „Vzhledem k tomuto stavu věci nemá Republika československá přímého zájmu na konvenci smluvené roku 1921, pokud by tuto konvenci nepodepsala maďarská delegace. Neboť Republika československá buď již byla upravila, nebo upravuje otázky, o nichž jedná svrchu zmíněná konference, bilaterálními smlouvami s jednotlivými státy. Archivní konvence římská nabyla by pro Republiku československou teprve tehdy ceny, až by konvenci onu podepsala maďarská delegace, neboť tehdy by bylo konvence oné možno použíti co východiska k jednání o bilaterální konvenci s vládou maďarskou."[23]

Druhé kolo jednání o archivní konvenci proběhlo ve dnech 17. března–1. dubna 1922 a bylo proti původním předpokladům velmi náročné. Tato náročnost byla dána především nekompromisními postoji maďarské delegace, která důsledně trvala na znění trianonské smlouvy a nemínila se od jejího textu jakkoli odchýlit. „Jednání o text konvence bylo velice úporné a nesnadné," referoval do Prahy Vlastimil Kybal. Zároveň si posteskl, že kromě něj a Eugenia Casanovy nebyl jednání přítomen žádný odborník, pouze právníci, kteří o samé meritum věci neměli žádný velký zájem: „… a jest litovati všeobecně, že dlouhá a těžká jednání o definitivním znění konvence byla vedena, kromě delegáta italského a československého, pouze právníky. Jednání bylo těžké také pro únavu delegátů a pro malý zájem, jaký o konvenci měli jednotliví delegáti."[24]

Úpravy oproti první verzi konvence z roku 1921 se týkaly především následujících okruhů:

V článku I šlo o nahrazení výrazu *repartition* (= navrácení) výrazem *restitution* (= restituce).

V článku II šlo o interpretaci výrazu *dêpots publiques*, pod který byly protokolárně zařazeny na návrh československého delegáta i knihovny.

K článku III byla debata vedena o rychlosti restituce vybraných dokumentů, která byla nakonec vyjádřena mnohoznačným obratem *„s'il y a lieu"*, „…což znamená, že restituce bude okamžitě provedena, bude-li souhlas mezi žadatelem a držitelem a nebude-li třetí stát o akt žádat."

Nejtvrdší debata byla vedena o článku VI, zejména výrazu *„accès illimité"* (= neomezený přístup), striktně odmítnutém maďarskou stranou. Byl nakonec nahrazen výrazem *„accès libre et sans autre restriction que celle contenue dans le présent numero"*, umožňující svobodný přístup k dokumentům před rokem 1918 a pouze v úředních hodinách a za přítomnosti odpovědného úředníka.

Dne 6. dubna 1922 byla konvence konečně podepsána, většinou opět na úrovni vyslanců. Za Rakousko podepsal vyslanec Rémi Kwiatkowski, za Maďarsko vy-

23 AMZV, I. sekce, kart. 61, záznam ministerstva zahraničních věcí, 13. 3. 1922.

24 AMZV, I. sekce, kart. 61, zpráva Vlastimila Kybala o jednání o římskou konvenci, 3. 4. 1922.

slanec Nemes de Hidweg, za Itálii senátor Guglielmo Imperiali de Francavilla, za Polsko chargé d'affaires Maciej Loret, za Rumunsko rada kasačního dvora E. Antonesco, za Království SHS bývalý poslanec Ottakar Rybár a za Československo vyslanec Vlastimil Kybal.[25] Československý vyslanec připojil k textu konvence ještě zvláštní deklaraci, ve které považoval za nutné zaujmout stanovisko k některým sporným a ze svého pohledu nejednoznačným částem.[26]

Vlastimil Kybal nebyl s výsledným textem konvence zcela spokojen. Jak referoval o pár dní později do Prahy: „V žádném případě Maďarsko nesmí bez naší deklarace míti tuto konvenci za maximum svých povinností uložených mu trianonskou smlouvou."[27] Československé odborné kruhy však považovali text konvence za dostatečný, jak vyplývá z konečného stanoviska ministerstva vnitra o týden později: „…není závady, aby osnova archivní konvence[…], byla dle návrhů obsažených v právě zmíněné zprávě vyslanectva, podepsána s reservami shrnutými v deklaraci, jež má býti dle návrhu československého vyslanectva k smlouvě připojena."[28]

Poslední fází jednání o římskou archivní konvenci byla její ratifikace. Některé státy k ní přistoupily hned, jiné otálely. K těm rezervovaným patřilo i Československo, které se neúspěšně domáhalo bilaterální smlouvy s Maďarskem a zároveň se obávalo zhoršení svých pozic v Rakousku.[29] Apel na urychlenou ratifikaci archivní konvence zazněl intenzivně na archivní konferenci v Bělehradě v lednu 1924, které se zúčastnil i Jan Opočenský. Na československého delegáta zde byl učiněn nátlak i v tom smyslu, aby Československo upustilo od své deklarace a urychleně konvenci ratifikovalo.[30] To se následně stalo, rozhodnutím ministra Edvarda Beneše bylo od deklarace upuštěno a dne 13. března 1924 projednala konvenci ministerská rada. Definitivní tečkou za ratifikací byl podpis prezidenta Masaryka dne 3. dubna 1924.[31]

25 Autorizovaný český překlad konvence viz příloha k této studii, její originální francouzská a italská verze viz NA, MŠ, sign. 36 I – Rozluky, kart. 589. Základní údaje též Simkovičová, Jana: Mezinárodní vztahy československého a českého archivnictví po roce 1918 do současnosti. Sborník archivních prací 59, 2009, s. 320–321.

26 Tamtéž.

27 AMZV, I. sekce, kart. 61, zpráva Vlastimila Kybala ministerstvu zahraničních věcí, 15. 4. 1922.

28 AMZV, I. sekce, kart. 61, stanovisko ministerstva vnitra k římské archivní konvenci, 21. 4. 1922 na základě odborné porady dne 20. 4. 1922; též NA, AR-ÚAMV, sign. II/5, kart. 28, výklad k článku II a III římské archivní konvence ze dne 6. 4. 1922.

29 Varování před využitím konvence pro rakouské zájmy v dopise Karla Kazbundy Janu Opočenskému, 20. 7. 1923: „Proto naléhají též, abychom i my ratifikovali už římskou konvenci, neb vědí, že by tak příznivě doplnili (pro sebe) pražskou úmluvu, kterou římská konvence nesporně poněkud zeslabuje. […] Z toho důvodu (pokud nemáme archivní úmluvu s Maďary!) nedoporučuji nikterak ratifikaci římské konvence, ba varuji dokonce před tím;" AMZV, I. sekce, kart. 61.

30 AMZV, I. sekce, kart. 61, zpráva o Jana Opočenského o archivní konferenci v Bělehradě, 15. 1. 1924.

31 K ratifikaci viz NA, MŠ, sign. 36 I – Rozluky, kart. 589. Zde i zdůvodnění ratifikace ze strany

Přestože Maďarsko nikdy římskou archivní konvenci neratifikovalo a nedošlo tedy k její obecné právní účinnosti, stala se součástí dějin naší archivní legislativy. Její přijetí není v literatuře vnímáno jako úspěch s ohledem na to, že nevedla k úspěchu v následných bilaterálních jednáních.[32] Přesto se jedná o zajímavý pokus o mezinárodní dohodu, jehož rozměr nebyl jen pragmatický, ale v některých bodech i všeobecně nadčasový.

ministerstva zahraničních věcí ze dne 19. 2. 1924: „Též s hlediska opportunity pokládá ministerstvo zahraničních věcí ratifikaci této úmluvy za výhodnou, jelikož by, pokud by úmluva byla schválena též od Maďarska a Polska, podstatně ulehčila jednání o provedení spisové rozluky s těmito oběma státy".

32 K hodnocení konvence viz například Kazbunda, Karel: Možnosti československé historické práce ve vídeňských archivech. Český časopis historický 37, 1931, s. 248, který považoval římskou archivní konvenci za krok zpět proti pražské archivní úmluvě. Dále viz Šamberger, Zdeněk: Slovensko a archivní restituce s Budapeští po roce 1918. In: Šamberger, Zdeněk: Studie k dějinám československého archivnictví. Praha 2005, s. 325, zde její hodnocení jako nezdar s ohledem na jednání s Maďarskem. Viz též Oblak-Čarni, Marija: Rimska konvencija iz leta 1922 in urejanje vprašanja arhivov z Italijo. Arhivi 22, 1999, s. 28–34.

Příloha
1922, 6. dubna, Řím – Autorizovaný český překlad konvence o archivech uzavřené mezi nástupnickými státy rakousko-uherské monarchie
NA, fond Ministerstvo školství, Praha, sign. 36 I – Rozluky, kart. 589, strojopis, 12 s.; koncept překladu před revizí též AMZV, fond I. sekce, kart. 61, strojopis, 11 s.

Úmluva mezi Rakouskem, Maďarskem, Itálie, Polskem, Královstvím srbsko-chorvatsko-slovinským a Československem o otázkách, týkajících se archivů
Rakousko, Maďarsko, Itálie, Polsko, Rumunsko, Království Srbo-chorvatsko-slovinské a Československo, přejíce si upraviti otázky týkající se archivů a chtějíce uzavříti k tomu cíli úmluvu, Vysoké smluvní strany jmenovaly svými plnomocníky.

Spolkový prezident republiky Rakouské: p. Rémi Kwiatkowski-ho, mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra;
Jeho Výsost regent maďarský: p. hraběte Nemes-e de Hidvég, mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra;
Jeho Veličenstvo Král italský: J. E. markýze Guglielmo Imperiali-ho, senátora království, velvyslance;
Náčelník státu polského: p. Maciej-e Loret-a, chargé d'affaires polského státu v Římě;
Jeho Veličenstvo Král rumunský: p. Ef. Antonesco-a, rada kasačního soudu v Bukurešti;
Jeho Veličenstvo Král Srbů, Chorvatů a Slovinců: p. Ottakara Rybára, bývalého poslance;
Prezident republiky Československé: p. Vlastimila Kybala, mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra;
již, předloživše své plné moci, které shledány v dobré a náležité formě, dohodli se takto:

Článek 1
Rakousko a Maďarsko ze strany jedné a ostatní státy podepsavší tuto úmluvu ze strany druhé, jakož i tyto poslednější státy mezi sebou, se zavazují usnadňovati všemi prostředky podle této úmluvy navrácení a odevzdání všech spisů, archivů, listin a všelikých předmětů, jež mají na zřeteli smlouvy Saint-Germainská a Trianonská.
Navrácení neb odevzdání se podle okolností vztahuje:

A. pokud jde o Rakousko
1. Smlouva Saint-Germainská, článek 191 s použitím ustanovení článku 184 na spisy, listiny, starožitné a umělecké předměty a veškerý materiál vědecký a bib-

liografický, pokud věci tyto byly odvlečeny ze zabraných území, ať náležejí státu neb správním úřadům okresním, obecním, nemocničním neb církevním aneb jiným ústavům veřejným neb soukromým.
2. Článek 192: na věci téhož rázu jako věci uvedené pod předcházejícím číslem, jež byly po 1. červnu 1914 odvlečeny z území postoupených s výjimkou věcí zakoupených od soukromých majitelů.
3. Článek 93: na archivy, rejstříky, plány, diplomy a listiny jakéhokoli druhu, příslušející správním úřadům civilním, vojenským, finančním, soudním neb jiným na postoupených územích počítajíc sem veškeré předměty, které byly přemístěny; s výhradou ostavce 2.
4. Článek 193: na spisy, listiny a historické památky v držení veřejných ústavů jsoucí, které mají přímý vztah k dějinám postoupených území a které byly odstraněny v posledních desíti letech; pokud jde o Itálii, sahá tato doba až k prohlášení království (1861). Spisy, listiny a památky, při nichž ona doba nesahá dále než dvacet roků nazpět a které mají přímý vztah k dějinám neb správě rakouského území a které se snad naleznou na převedených územích, budou ostatními státy, které podepsaly tuto úmluvu, navráceny vládě rakouské.
5. Paragrafy 10 a 13 přílohy k článkům 249 a 250: na veškeré spisy, archivy, účty neb účetní doklady, listiny a zprávy jakéhokoli druhu, smlouvy, osvědčení a jiné listiny o právu vlastnickém, které výše zmíněné paragrafy mají na zřeteli a jež se nalézají u úřadů státních aneb ústavů, nad nimiž přísluší státu dozor neb za něž stát ručí.

Pokud jde o navrácení spisů a listin tohoto rázu jsoucích v rukou osob soukromých, bude postupováno podle ustanovení smlouvy.

B. Pokud jde o Maďarsko:
1. Smlouva Trianonská, článek 175: s použitím ustanovení článku 168: na spisy, listiny, starožitnosti a umělecké předměty a veškerý materiál vědecký a bibliografický, pokud věci tyto byly odvlečeny ze zabraných území, ať náležejí státu neb správním úřadům župním, obecním, nemocničním neb církevním aneb jiným ústavům veřejným neb soukromým.
2. Článek 176: na věci téhož rázu jako věci uvedené pod předcházejícím číslem, jež byly po 1. červnu 1914 odvlečeny z území postoupených s výjimkou věcí zakoupených u soukromých majitelů.
3. Článek 77: na archivy, rejstříky, plány, diplomy a listiny jakéhokoli druhu příslušející správním úřadům civilním, vojenským, finančním, soudním neb jiným na postoupených územích se nacházející, počítajíc sem veškeré předměty, které byly přemístěny s výhradou odstavce 2.
4. Článek 177: odst. 1 a čl. 178: na spisy, listiny a historické památky v držení veřejných ústavů jsoucí, které mají přímý vztah k dějinám postoupených území

a které byly odstraněny po 1. lednu 1868; pokud jde o Itálii, sahá tato doba až k prohlášení království (1861). Spisy, listiny a památky, při nichž ona doba nesahá dále než dvacet roků nazpět a které mají přímý vztah k dějinám neb ke správě maďarského území a které se snad naleznou na převedených územích, budou ostatními státy, které podepsaly tuto smlouvu, navráceny vládě maďarské.

5. Paragrafy 10 a 13 přílohy k článkům 232 a 233: na veškeré spisy, archivy, účty a účetní doklady, listiny a zprávy jakéhokoli druhu, smlouvy, stvrzenky a jiné listiny o právu vlastnickém, které výše zmíněné paragrafy mají na zřeteli a jež jsou v rukou úřadů státních aneb ústavů, nad nimiž přísluší státu dozor neb za něž stát ručí. Pokud jde o navrácení spisů a listin tohoto rázu, jsoucích v rukou osob soukromých, bude postupováno podle ustanovení smlouvy.

Článek 2

Tato úmluva platí rovněž všude tam, kde jde o zpřístupnění, které předvídá druhý odstavec článku 93 smlouvy Saint-Germainské a pokud se týče druhý odstavec článku 77 smlouvy Trianonské. Pokud zúčastněné státy nesjednaly neb nesjednají zvláštní úmluvy mezi sebou, zahrnuje toto zpřístupnění archivů, rejstříků, plánů, listin a diplomů zejména volný přístup k archivům, rejstříkům a jiným sbírkám veřejným, dotčeným v uvedených článcích řečených smluv, prohlídku, nahlédnutí, možnost pořídit si opisy, výtahy, fotografie neb reprodukce jiného rázu a ve zvláštních případech právo vypůjčiti si na čas pod podmínkou vzájemnosti ze strany zúčastněných států předměty tyto, pokud lze to provésti bez újmy běžné služby úřední a neporuší se tím povinnost zachovati tyto archivy a listiny v dobrém stavu a povinnost nepřemisťovati jich.

Rozumí se, že se tento článek netýká listin, které se výhradně vztahují na správu území nynějšího Rakouska a Maďarska.

Tato úmluva týká se spisů, archivů atd. souvisejících s dřívější správou rakouskou, uherskou a rakousko-uherskou, a to i tenkráte, když nejsou na území rakouském, po případě maďarském, nýbrž i na kterémkoli jiném území bývalého mocnářství, převedeném na smluvní státy.

Článek 3

Navrácení a odevzdání provede se přímo mezi tím a oním státem na podkladě tohoto řízení:

1. Každý ze smluvních států ustanoví do měsíce po tom, co tato úmluva vstoupí v působnost, jednoho neb několik znalců s úkolem zkoumati spisy, archivy, rejstříky, plány, diplomy, listiny jakéhokoli druhu v článku 1 dotčené.
2. Po dokončení tohoto zkoumání oznámí každý znalec seznam spisů, archivů atd., jež pro svoji vlast požaduje, osobnosti jmenované k tomu cíli státem, ve

kterém spisy jsou, aby jej tato prozkoumala; navrácení provedou v daném případě orgány tohoto státu přímo.

3. Shledá-li znalec neb stát držitel během řízení, že jde o spisy, archivy atd., které snad mají vztah na smluvní stát třetí, jenž by si je mohl vyžádati, budou o tom zúčastněné státy vyrozuměny a budou moci do jednoho měsíce po obdržení zprávy vyslati jednoho neb několik znalců, aby v přátelské dohodě rozřešily otázku konečného přidělení spisů, archivů atd., o něž jde.
4. Ve všech případech neshody o použití paragrafů 2 a 3 a v nedostatku úmluvy mezi zúčastněnými státy, bude otázka předložena, budou-li jedině dva státy na ní zúčastněny, dvěma znalcům, které ustanoví oba zúčastněné státy, a rozhodčímu jako předsedovi, jenž bude zvolen těmito znalci společnou dohodou; rozhodčí jediný, jmenovaný společnou dohodou, bude rozhodovati vždy, když spor se bude týkati zájmů více států. Dojde-li při jmenování předsedajícího rozhodčího neb rozhodčího jediného k neshodě, zvolí je prezident Spolkového státu švýcarského aneb pro případ zaneprázdnění téhož, předseda Rady Společnosti národů z odborníků, kteří jsou státními občany jiné země než smluvních států. Kdyby jeden neb několik zúčastněných států nejmenovalo do dvou měsíců po učiněné jim notifikaci, své znalce, bude k žádosti ostatních stran předsedající rozhodčí neb rozhodčí jediný jmenován podle ustanovení výše uvedených.
5. Znalci a rozhodčí jmenovaní podle paragrafu 4 budou rovněž příslušní rozhodovati o tom, zda jest záhodno činiti sdělení dotčená v článcích 93, odstavci 2, smlouvy Saint-Germainské a 77, odstavci 2, smlouvy Trianonské: zda jest záhodno pořídit opisy atd.
6. Vysoké smluvní strany se zavazují, že ve všem, co souvisí s provedením této úmluvy, poskytnou znalcům a rozhodčím volný přístup jedině stěmi omezeními, která jsou obsažena v odstavci 2 tohoto čísla, na všechna místa, kde ony spisy se nacházejí, ať jest to v jich řádném hlavním sídle, ať v odbočkách neb v kterémkoli místě jiném. Dále se zavazují, že jim dovolí nahlédnouti do inventářů, katalogů atd., jakož i do spisů náležejících správám a ústavům, jichž se týče, pokud jsou správního rázu, a že jim všemožně usnadní provedení jich úkolů bez újmy vnitrostátních ustanovení toho kterého státu o veřejnosti spisů, o něž jde. Rozumí se, že volný přístup týká se jen spisů, které byly sepsány za dřívější vlády v Rakousku a v Uhrách a že přístup bude povolen jen v úředních hodinách a pouze v přítomnosti úředníka správního úřadu, o který jde.
7. Vysoké smluvní strany se zavazují, že budou v neporušenosti udržovati veškeré archivy, spisy atd., která má na zřeteli tato úmluva a které budou toho času v jejich držení, až potud, dokud nebude úplně provedeno navrácení a odevzdání, o němž mluví článek první, a že se budou zdržovati jakýchkoli jiných opatření uvedených v této úmluvě a zejména, že nepřikročí k nějakému roztřídění spisů, o něž jde, bez předchozího uvědomění všech ostatních smluvních států a bez

jich souhlasu, jestliže na takové oznámení nebude dána do tří měsíců od obdržení zprávy odpověď, bude lze k roztřídění přikročiti.

8. Případné náklady a honoráře rozhodčího určí a rozvrhnou dohodou znalci dotčení v předcházejících odstavcích, společnou dohodou. Pro případ neshody a nebude-li zde zvláštní úmluvy, které uzavřely nebo uzavřou zúčastněné státy, bude každá otázka související s výše vytčenými náklady a odměnami rozhodnuta postupem řízení zavedeného tímto článkem.
9. Výše zmíněná opatření v příčině toho, co jest předmětem paragrafu 5 článku I-A a paragrafu 5 článku I-B, nevylučují, aby ona navrácení se děla podle jinakých ustanovení a podle opatření, obsažených ve smlouvě Saint-Germainské a Trianonské.

Článek 4

Článek 274 (smlouva Saint-Germainská), odstavec 2 a čl. 257 (smlouva Trianonská), odstavec 2. Pokud jde o archivy, rejstříky a plány, které se týkají služby průmyslového, literárního a uměleckého vlastnictví až do rozkouskování rakousko-uherského mocnářství, přiznávají si Vysoké smluvní strany vzájemně právo jejich společného užívání pro své příslušníky, když by jich odevzdání a zaslání nebylo možné bez poškození běžné služby a společných zájmů. Každý zúčastněný stát bude míti tudíž právo pořídit si na vlastní útraty, v daném případě i prostřednictvím svého zmocněnce, aniž by byl povinen platiti jakékoliv poplatky neb daně, snímky neb opisy písemné, fotografie neb kresby rejstříků, plánů a vůbec veškerých spisů, listin a příloh, které se týkají práv jejich příslušníků; správní úřady, u nichž archivy, rejstříky a plány se nacházejí, jsou povinny vystavovati na žádost zúčastněných stran snímky neb opisy zápisů, plánů a všech příloh, které se jich týkají, aniž by mohly jim z toho důvodu ukládati jiných ani vyšších poplatků neb dávek, než svým státním občanům.

Článek 5

I. A. Pokud jde o Rakousko:

Smlouva Saint-Germainská článek 196. Pokud jde o jakékoli předměty, které mají ráz umělecký, archeologický, vědecký neb historický a jsou součástí sbírek náležejících dříve vládě rakousko-uherského mocnářství neb koruně, a pokud tyto nejsou předmětem jiných ustanovení řečené smlouvy, Rakousko se zavazuje:

a) ujednati se zúčastněnými státy, bude-li o to požádáno, přátelskou úpravu, podle níž bude lze všechny části těchto sbírek neb všechny ty z dotčených předmětů, které by měly náležeti do kulturního majetku území postoupených smlouvou Saint-Germainskou, navrátiti na základě vzájemnosti do území, z nichž pocházejí. Pokud jde o kulturní majetek území, které bylo postoupeno smlouvou Trianonskou a dříve náleželo vládě rakousko-uherského mocnářství neb koruně,

Rakousko prohlašuje, že jest ochotno sjednati se zúčastněnými státu dohodu na podkladě vzájemných ústupků;

b) že ničeho z těchto sbírek nezcizí ani neodloučí a že po dvacet let, leč by před uplynutím této doby došlo ke zvláštní úpravě, nebude žádným z těchto předmětů disponovati, nýbrž zavazuje se zajistiti jejich bezpečnost a náležité udržování a dáti je, jakož i inventáře, katalogy a správní listiny těchto sbírek se týkající, k použití studujícím a znalcům, kteří jsou příslušníky spojených a sdružených mocností, podepsavších tuto úmluvu.

B. Pokud jde o Maďarsko:

Smlouva Trianonská článek 177, odstavec 2–5. Pokud jde o jakékoli předměty neb listiny, které mají ráz umělecký, archeologický, vědecký neb historický a jsou součástí sbírek naležavších dříve vládě rakousko-uherského mocnářství neb koruně, a pokud tyto nejsou předmětem jiných ustanovení řečené smlouvy, Maďarsko se zavazuje:

a) ujednati se zúčastněnými státy, bude-li o to požádáno, přátelskou úpravu, podle níž bude lze všechny části těchto sbírek neb veškeré ony předměty neb listiny výše dotčené, které by měly náležeti do kulturního majetku řečených států, navrátiti na základě vzájemnosti do zemí, z nichž pochází;

b) že ničeho z těchto sbírek nezcizí ani neodloučí a že po dvacet let, leč by před uplynutím této doby došlo ke zvláštní úpravě, nebude žádným z těchto předmětů disponovati, nýbrž zavazuje se zajistiti jejich bezpečnost a náležité udržování a dáti je, jakož i inventáře, katalogy a správní listiny těchto sbírek se týkající k použití studujícím a znalcům, kteří jsou příslušníky některé z podepsavších spojených a sdružených mocností. Naopak bude míti Maďarsko právo obrátiti se na řečené státy a jmenovitě na Rakousko, aby byly za stejných podmínek, jak výše uvedeno, sjednány úpravy potřebné k tomu, aby byly do Maďarska navráceny sbírky, listiny a předměty výše dotčené, v jejichž prospěch platiti budou záruky uvedené v odstavci b.

II. Státy, které mají v úmyslu vystoupiti se žádostí, o níž se mluví v článku 196 smlouvy Saint-Germainské a v článku 177 smlouvy Trianonské, uvědomí o tom Rakousko, a po případě Maďarsko do roka po tom, co tato úmluva nabude působnosti; předloží pak do dvaceti let po tom, co nabude působnosti smlouva Saint-Germainská, pokud jde o Rakousko, a případně smlouva Trianonská, pokud jde o Maďarsko, podrobnou žádost udávající požadované sbírky, předměty a listiny, jakož i podmínky vzájemnosti, jež hodlá požadující stát poskytnouti. V úpravách, které budou sjednány, ustanoveny budou způsoby urovnání sporů, které snad by při provádění těchto dohod vzešly.

Článek 6

Ustanovení této úmluvy nejsou nikterak na újmu ustanovení smluv Saint-Germainské a Trianonské ani právům reparační komise, zejména pokud jde o její příslušnost podle druhého odstavce článku 192 smlouvy Saint-Germainské a odstavce druhého článku 176 smlouvy Trianonské. Rozumí se rovněž, že ustanovení úmluv, které byly dosud uzavřeny mezi Rakouskem a případně Maďarskem a mezi tou neb onou z Vysokých smluvních stran, zejména ustanovení úmluvy mezi Rakouskem a Itálií, podepsané dne 4. května 1920 ve Vídni a úmluvy mezi Rakouskem a Československem podepsané dne 18. května 1920 v Praze, podrží stejně veškerou svoji působnost. Tato úmluva nebude moci býti rovněž na újmu jiným zvláštním úpravám, které byly neb budoucně snad budou sjednány mezi tím a oním ze zúčastněných států.

Článek 7

Tato úmluva bude ratifikována co nejdříve.

Každý stát zašle svou ratifikaci vládě italské, jež se postará, aby o tom byly uvědoměny všechny ostatní podepsavší státy.

Ratifikace zůstanou uloženy v archivu italské vlády.

Tato úmluva nabude pro ten který podepsavší stát působnosti dnem složení jeho ratifikace a od toho okamžiku stane se účinnou mezi státy, které ke složení svých ratifikací přikročily.

Čemuž na svědomí zmocněnci svrchu jmenovaní podepsali tuto úmluvu.

Dáno v Římě dne šestého dubna roku tisíc devět set dvacátého druhého francouzsky a italsky, kteréžto oba texty jsou stejně autentické, v jediném exempláři, který zůstane uložen v archivu vlády Království italského a jehož ověřené opisy budou vydány každému z podepsavších států.

Za	
Rakousko	Rémi Kwiatkowski
Maďarsko	Nemes
Itálii	Imperiali
Polsko	Maciej Loret
Rumunsko	Ef. Antonesco
Království srbsko-chorvatsko-slovinské	Dr. Rybár
Československo	Vlastimil Kybal, s výhradou připojené deklarace

Deklarace polské delegace

Polská delegace klade si za čest prohlásiti, že prodchnuta jsouc přáním spatřiti tuto úmluvu přijatu všemi Vysokými smluvními stranami, netrvá na výhradách

podaných dne 7. října 1921, a projevuje současně přání, aby vyjednávání, k nimž má dojíti mezi Polskem a Rakouskem plně a naprosto přihlížela k stanovisku, jež zaujímá vláda ohledně archivu; polská delegace klade si dále za čest prohlásiti, že podepsání této úmluvy nesmí býti rozuměno tak, že polská vláda přijala návrhy obsažené ohledně archivů v nótě rakouského Spolkového ministerstva zahraničních věcí, která byla v lednu minulého roku odevzdána polskému vyslanectví ve Vídni.

Dáno v Římě, dne šestého dubna roku tisíc devět set dvacátého druhého
Za Polsko Maciej Loret

Prohlášení delegace československé

Československá delegace prohlašuje, že podpisuje tuto úmluvu o archivech v přítomném textu jen s těmito výhradami: v článku 1 lit. A, čísla 1 a 4 a lit. B, čísla 1 a 4, podržuje rčení příslušných mírových smluv: „tout les actes, etc.“; v článku 2, odstavci 2, má výslovné za to, že výhrada poskytnutá Rakousku a Maďarsku platí stejně pro Československo a že tato výhrada nemůže býti nikdy na překážku volnému přístupu do veřejných sbírek dotčených v 1. odstavci téhož článku, v článku III, číslo 2, rozumí se pod výrazem: „s' il y a lieu“ případ dohody mezi státem zúčastněným, a státem držitelským a nepřipouští případu neshody.

Dáno v Římě dne šestého dubna roku tisíc devět set dvacátého druhého.
Za Československo Vlastimil Kybal

Roman Archival Convention

On 6 April 1922, an archival agreement was signed in Rome between the seven successor states of the Habsburg monarchy (Austria, Hungary, Italy, Romania, Yugoslavia, Poland and Czechoslovakia). This so-called Rome Archival Convention was intended to set the rules for the restitution of archival records and files of the central authorities of the monarchy in the successor states, thus clarifying the general rules contained in the Peace Treaties of St.Germain-en-Laye and Trianon of 1919–1920. Negotiations on the Convention, which began in 1921, were complicated by the differing positions of the various countries. Some of them (such as Czechoslovakia) preferred mutual bilateral agreements rather than a general convention. Although the Convention was not ratified by all states (Hungary never ratified it), it is an interesting document of international archival law.